

PEST. II. félv.

32. szám.

Auguszt 10. 1865.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-félfévtelért 1 frt, tíz soron fölüli, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítottatik.

Pozsony.

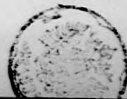
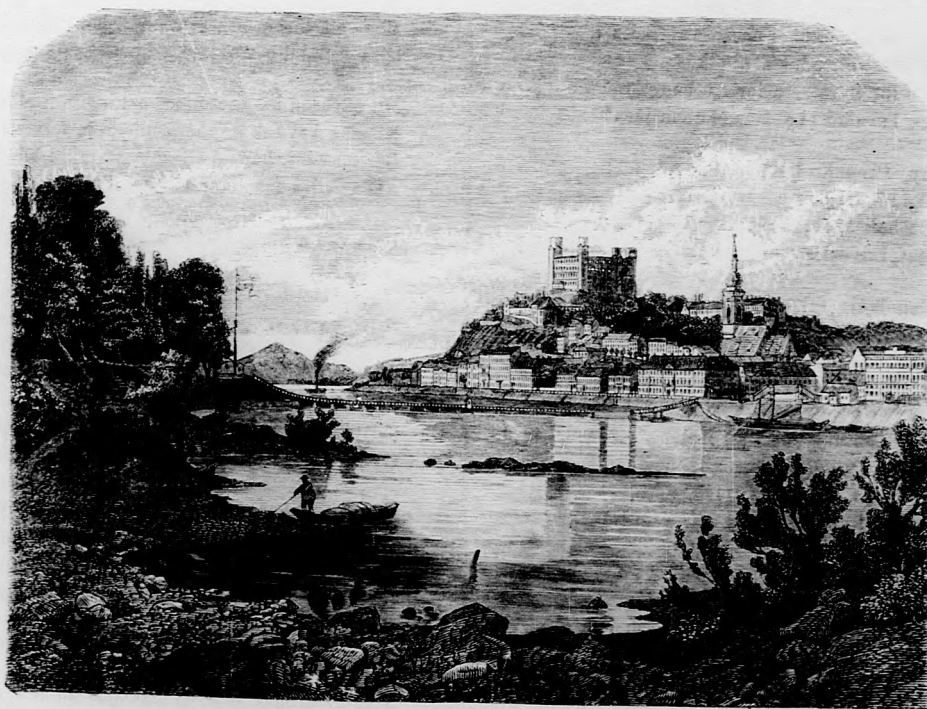
Pozsony, ezen a Duna mellett fekvő város soká Magyarországi fővárosa volt, s jelenleg a megye székhelye. Nyugati részén, mint képünkön látható, 270 lábnyi magasságban emelkednek a királyi vár romjai. E várról az a vélemény, hogy előbb építettett, mint a város maga.

Legnagyobb fényében volt a mult században, midőn Mária-Krisztina főhercegnő férjével benne lakott. — 1802-ben kasszárnyává alakították; 1811-ben pedig egyszerre több helyen tűz ütött ki benne, melynek a vár egészen áldozatává lett. — Most csak óriási falai, csupasz tornyai állanak. —

Pozsonynak egyik más főnevezetessége a szent Mártonról nevezett főtemplom. Szép goth modorban van építve. A templom belsége nagyszerű, boltozata nyolcz magas oszlopon nyugszik. Főoltára fehér márványból való s gazdagon meg van aranyozva; fölötté egy 100 mázsa súlylyal bíró ércszobor, mely szent Mártont lovon ábrázolja, a

mint kardjával köpenyének egy részét leszeli és a földön heverő koldusnak átnyújtja. A templom sírboltjában több főpap, köztök Pázmány Péter van eltemetve. — E templomban koronáztattak meg a királyok és királynők. Röviden leírjuk e nevezetes szertartást:

Három nappal a koronázás előtt a Budáról elhozott koronázási jelvények a királyi lakpalotába, a koronázás előttti napon pedig sz. Márton templomába vitettek; az azokat rejtő szekrényt a nádor és koronaőrök lepecsételték. — Reggel a koronázás napján a szekrény ismét megnyitott, s egy követség elment a királyért. A király pompás magyar diszruhában a templomba ment. Előtte a mágnások és országgyűlési követek lovagoltak, azután jött a nádor több főméltósággal. A király diszkocsiban ült, mindkét oldalról a városi hatóság képezett sort. A templomban a király trónján foglalt helyet. Aztán az ország primása beszédet tartott; mire a

fejedelem az oltár elé vezetett, hol térdelve imádkozott, a feszületet megcsókolta, aztán mindkét kezét az evangeliomkönyvre tette, melyet a primás tartott előtte, s megesküdött, hogy igazságos, békeszerető lesz, az egyházat és szolgálóit védelmezi és tiszteletben tartja. Azután a király az oltár felső lépcsőzetéig lehajolt s ezen helyzetben maradt, míg a minden szentek litániáját elmondták. Imádság után két főpap a királyt az oltár mögé vezette, honnan visszajöven, őt a primás szent olajjal jobb vállán és mellén megkenete. Azután ismét fölment trónjára, hol a királyi köpenyt s a többi ruhákat feladták reája. Erre a primás tartotta a szentmisét; epistola után a király az oltár elé vezetett, a hol letérdelt. E helyzetben a primás és nádor — fejére tették a szent koronát, jobb kezébe adták a jogart, baljába az ország almáját, míg a főlovászmester szent István kardját csatolta oldalához. E szent jelvényekkel fölékitett király a trónra ment, mire a „Téged Isten diésérünk“ énekelte el, és a szentmise az evangeliomig folytatott. E közben a korona, jogart és országalmája ismét elvételte a fejedelemtől és az ország báróinak adatott át. Az evangeliom felolvasása után újra fejére tették a koronát, s a mise folytatott az offeroriumig, mire a király újra az oltár elé vezetett, hol térdelve áldozatot tett le. Végre alázattal fogadta az Ur testét, mire még egyszer visszatért a trónra, a nádor pe-

dig ismét fejébe tette a koronát. — Mise után a király gyalog ment a szent-ferencziek templomába. Odáig az ut deszkapadozattal, s vörös, fehér és zöld posztóval volt kirakva.

E vonat alatt a kamaraelnök lóhátról arany és ezüstpénzeket vetett a nép közé. A ferencziek templomában a király a mennyezet alatt kivonta szent István kardját, s vele néhány nemes vállait érinté, kik e szertartással aranysarkantyus vitézekké avattattak. Eire a király elhagyta a templomot, lóra ült, s fényes kíséret mellett kilovagolt a Mihály-kapu elé, hol vörös, fehér és zöld posztóval bevont állvány volt. Ez állványon fölemelt ujjakkal a feszületet föntartó primás előolvastatott, mellet mondotta a király a törvényes esküt, melyben ígerte, hogy az ország szabadságait és kiváltságait fön fogja tartani. Az eskü bevégzése után a nádor háromszor kiáltá: „Éljen a király!“ melyet a nép az ágyuk dörgése közt ismételt. Azután az egész menetet a király hegyre vonult, melyen a király kivonva szent István kardját azt kereszt alakjában a világ négy tája felé villogtatta.

Nem lehet itt czélunk e népes város minden nevezetességeit leírni; csak egy pár nevezetességre kívántuk a tisztelt olvasót figyelmeztetni, alkalmat vevén ez uttal röviden a koronázási ünnepélyt is megérinteni, mely vajha ismét mielőbb megújuljon. ?

Czoboliék Emmikéje

Jön a hajnal, szunnyadtából ébred a természet,
Sürgölődik a paesirta, mint a ki elkésett,
Félve tekint a toronyra, s a torony hangjára . . .
„Hátha ez az imakeltő már előttem jára?“

S villámszárnya repülés közt hasítja a léget;
A gyöngye léghullámszóra a harang is ébred.
Ez is, ő is Czoboliék ablakára lebben,
Versengve az „Üdvözlégy“-et melyik zöngje szebben?

Czoboliék Emmikéje, falu gyöngy virága,
Már ekkor a virágokat serkenteni jára,
S harmatarezu virágokkal méh gyanánt rakottan
Imadal közt a két hajnalhírnök elé toppan.

Örömben a kis harang „esiling, eseleng“ szépen,
A paesirta imakészítő dala zöng a légben.
Emmi e közt füzért tűz a szűz Máriaképre,
S szűz szemérmü lilomként hull előtte térdre.

S mintha volna szűz Cziczelle szentelt orgonája,
Ugy zöngedez ajakinak „Üdvözlégy“ imája . . .
Iru, pirul a paesirta, s hangot adni nem mer,
Piros hajnal ébredésén kis ajka így nem ver.

Nem tudom én, Emmi volt-e, vagy hő imádsága,
A mi a kis harang szívéen sajtó sebet vága?
Csilingelő testvérihez mire vissza lebben,
Sirva zizeg feléjük e még nem ismert sebben . . .

Siró, rivó zizegése bás panasza hajlik,
Talán bizony meg sem bírja a jövő hajnalig?

Meg sem bírja, meg sem állja, hogy Emmi ne lássa,
Ujra esendül csalogató ajkinak szólása . . .

Mit zavarod kis szerelmes azt a ritka lelket,
Ki szűz Anyánk örömére lilomtön termett?
Bár mi édes, bár mi vonzó kis ajakid hangja,
Azt az édes szűz Máriát érte el nem hagyja!

Baja van a kis testvérnek, hogy segítsünk rajta?
— Részvevőleg tanakodik a két nagyobb fajta —
„Szószólólul hogyha mi is csatlakoznánk mellé,
Szive baját az a kis lány talán zokon venné?“

S míg a kicsiny „esiling, eseleng“ addig ezek: „bim! bóm!“
„Jer ide szűz lilomszál piros rózsza bimbóm!
Jer ide, jer! szűz szemérem szende élöképe,
Gyöngye virágrokonidnak legkiválóbb éke!“ . . .

Ha nem menne, ha nem futna ennyi édes szóra,
Azt hinném, hogy szivecskéje hajthatatlan volna!
Pedig Emmi szive szinte égi élet érez,
Reggelenként ha repülhet kis szerelmeséhez . . .

„Hallod-e szép szűz Máriám? hogy édesget engem,
Szent Fiadhoz a kis harang? . . . engedd oda mennem!
Szűz méhednek szűz gyümölcsét majd azért imádom:
Órizza meg füzéredül szűz lilomszálom!“

És elfutott, . . . s a szűz anya nem nehezelt érte,
Avagy hogy is? mikor Emmi a templomba tért be?
Hinnéd, hogy a mennyből hullott lilomtő áll ott,
Mit az ur az égi szűzek szent botjáról vágott.

Örömében a kis harang egyre „cseneg” ott fenn;
Szól a templom pacisirtája az orgona ott benn...
Ima fakad Emmikének eper ajakáról;
Nézd!... a mennyek ajtaja ez imára feltárul!

Hull az áldás... s elborítja e szűz virágszálat.
Róla majd az anyatörzsre naponta átszállhat.
Ama kicsiny virág-testvért be-behinti szintén,
Mondva: te is áldást hintve illatozzál mint én!”

Csintalan Alajos.

A kisbíró.

I.

A Mátra alján, terebélyes erdőség szélén, viruló völgyre tekintve le, csinos — bár egyszerű házikó áll. Falait befutotta a gondosan ápolt szőlő-inda, melynek reczés levelei közül kék harmatu érett fürtök kandikálnak ki. A fonott kémény mellett ágobogos gólyafészek terjeszkedik, melynek lakói az ingoványos völgyfenékben lépegetnek nagy méltósággal, egyegy vigyázatlanabb sáslakót kapva el koronkint izleletes prédául. A nyírággal kerített udvarkán tarka baromfi sereg ostromolja a rácos pítvarajtót, oldalra hajtott nyakkal leskelődve az oesüt hintendő kéz után. A nádveretű háztetőn fehér galambkák búgnak, míg a gólyafészek oldalnyílásaiban szerénytelen verébesoport üzi esiribes játékát.

Az udvarkerítés előtt elvonuló ut szélén, mintegy husz lépésnyire a kis laktól, két óriás nagyságu szomoru nyírfá árnyában vörösre festett kereszt áll — a Megváltó képével. A kereszt körüli tér néhány négyszög ölynyire be van kerítve s virágokkal beültetve, melyek a forró nap hevétől óvottan s gondosan ápolva teljes szín- és illatpompájokban diszelegnek.

Az utas, ki e vidékre vetődik, s a keresztnél megállva e gy pillanatot vet a közel csinos házikóra, okvetlenül e gondolatra jön: e házban boldog és Istent féltő emberek laknak.

S az utas nem esalódik; e házban csakugyan boldog és istenes ifju pár lakik, egyszerű szegénységében a megelégedés által gazdagon.

Az ifju Hamvai-párnak vágyai nem terjednek kised lakuk s a völgy szűk körén túl. Isten után egymásban lelik örömlükét, mely öröm még a remény aranyzálaival egy kis bölesöböz van esatolva, melyben e kis, igénytelen esalád egyetlen fi-sarja aluszsza angyalok örízte álmát.

De tekintsünk kissé a lak szobácskájába s ismerkedjünk meg jelen történetkénk személyeivel; ép vasárnap délután van, otthon leljük őket.

Hamvai Pál erős, deli külsejű férfi, ki még nem haladta meg a harmincz évet, szürke posztóból készült dolmányt s nad rágót visel zöld zsinórzattal, mely bizonyos katonai esinnal simul testéhez. Légbarnította szabályos arca simára van borotválva, bajusza hegyesre kikenve. Nem lesz erős kitalálnunk, már csak öltözetéből is ítélve, hogy emberünk az erdeszek osztályába tartozik; mit a falon függő vadászfegyverek s eszközök is eléggé bizonyítanak. E pillanatban Hamvai Pál a szoba két ablak közötti szögletébe állított asztal körüli padok egyikén ül s feszült figyelemmel hallgatja nevének felolvasását, ki balkezével gyermeke bölesöjét ringatva jobbjával szorgalmasan lapoz egy ódonserű könyvben. Hamvainé egyszerű tisztasága s viruló egészséges arca által tűnik fel, külsejével esengő, tiszta hangja szép őszhangot képez.

Olvasmánya tárgyát egy a lelkismeret furdalásaitól üldözött bűnös szomoru története képezi, melyet midőn bevégzett, férje e szavakra fakadt:

— Istenem, mily boldog az, kinek nyugalmit nem zavarják fel a kisbíró szemrehányásai!

Hamvainé férjére tekintett, mintha nem értené szavait.

— Aha — ugy látszik te nem értettél. Lásd kedvesem, mi magyarok a lelkismeretet népiesen kisbírónak szoktuk nevezni, s e hasonlítás nem egészen rossz; mert valamint a kisbíró a falu legnagyobb zaklatója szokott lenni, ugy feltámadt lelkismeretünk is elrabolja nyugalmlunkat.

— Oh akkor oda kell igyekeznünk, kedves férjem, hogy a mi eddigi zavartalan boldogságunk- s nyugalmlunkat e kisbíró zaklatása ne verje fel soha! — válaszolt a nő fölkelve ülhelyéről s szeliden simulva férjéhez.

A hanyatló nap sugara bevillant a szőlő-índával befuttatott ablaknyíláson s megaranyozá a nyugodt, derült arczokat, mintegy a boldogság égi zománczával öntve el őket.

Alig van szebb látvány a világon, mint a tiszta lélek eme magasztos tükre — a derült arcz.

A házaspár pillanata egymásról a bölesöjében szendergő kisedre fordult, kinek ajkai körül ama mosoly játszadozott, melyről azt mondják, hogy azt az álmaukban velök enyelgő angyalok idézik elő.

Oly szép képe volt ez a tiszta boldogságnak, melytől nehezen válik meg a képzelet, s melynél oly örömost időznünk, mintha minmagunknak is részünk volna benne.

S vajjon, mi az, mi Hamvaiékat az élet ez irigylendő helyzetével áldotta meg? A felelet erre rövid. A tiszta meggyőződésen alapult vallásos érzelem, s a szív ama megelégtültsége, mely nem ohajt többet, mint mennyit épen a gondviselés bölesesége nyújt, mely a maga szegénységét nem méri mások gazdagságához, s így nem engedi amaz undok szörnyet föléledni, melyet köznyelven irigységnek nevezünk. Hamvai Pál, nem érzi hivatala nehézségeit, rugékony teste s lelke könnyen legyőzik azokat; s a esekély jövedelem elég volt az eszélyes gazdasszony kezei között gond nélkül fúntarthatni a háztartást, sőt koronkint egvegy kicsike összeget félretakarítani ama szunnyadó kised számára.

De bármint ohajtanók is, hogy e derült kép, melyet festeni igyekeztünk, folyton e minőségében lebegjen emlékünk előtt, s Hamvaiék boldogságát a kisbíró szava ne zavarja fel: mégis, híven kellvén ragaszkodnunk kis történetünk eseteléséhez, kényszerítve látjuk magunkat jövő sorainkban feltüntetni amaz árnyat, mely e kép derűjét sötét boruvá változtatta át.

Van egy gonosz kísértő, mely bekopogtat a legtisztább szív ajtaján is, s jaj annak, ha óvatlan pillanatban találja. E gonosz kísértő az alkalm; mely midőn megjelen, mintegy parancsolólag látszik mondani: im itt vagyok most, használj; mert ha tova illantam, nem térek meg többé soha, s a mellett mézes, mosolygó arczczal mutat a bünre, azt egész esábingerével tüntette fel, s szigoruan elrejtve áldozata szeméi elől a bün hü követőjét a büntetést... Jaj annak, kit óvatlan pillanatban talál; s megkísértése áldozataul ejt... Ily óvatlan pillanatában találta e gonosz kísértet egkor Hamvai Pált is.

II.

Ugyanazon nap gyertyagyujtat táján Hamvaiék udvarába egy sajátságos alaku utas lépett be, erősen megugattatva a házőrző és vadászebeektől.

Csak midőn óriás nagyságu esernyővel védve magát az agyarkodó házőrzők ellen, a pitvarajtóban megállott, a hova a tűzhely vidám tüze kivilágított, lehete alakját tökéletesen ki-venni. Öltözete bő zöld kabátból és hasonszínű nadrágból állott, fején hatalmas karamu szalmakalap ült. Balválláról mellén keresztül katonásan összeesavart köpeny — jobb válláról alá függő szíjjon pedig nagy bádogszelence esüggött. Hamvai Pál avatott szeme rögtön felismerte benne a mátrahegyei kutatni indult fűvészt; ki is magyar vendégszeretettel tárta ki előtte a pitvarajtót. . .

Az ebek, midőn az idegent gazdjuk által fogadva látták, elesenedve hátrasompolyogtak; Hamvai pedig vendége borotvált orezájára tekintve — ezt rögtön németül üdvözlé, s a szobába nőgatá, míg nevének egy intéssel adá tudtára, hogy ennek vaesora is kell.

Az idegen a szobába lépve körültekintett s elégtűl tekintetét a gazdára szegezve kérdé, ha számolhat-e éjjeli szállásra, s ha kaphatna-e hajnalban vezetőt, ki őt a hegyek közé kalauzolja.

— Szívesen végezném e tisztet magam is — szólott Hamvai — vendége nyakából a szelencét s köpenyt leemelve — csakhogy nekem erdőkerületemet elhagyni tilos, ez pedig csak a hegy lábáig terjed. Azonban segíthetünk a dolgon, esürhésem ismeri a tájt s már többször is kalauzolt hasonló urakat, holnap rendelkezésére adom uraságotnak.

Az idegen megköszönte a szíveséget s miután a felhordott izletes vaesorából jóízűn falatozott, nyughelyére kérte vezetőt magát.

Hamvaiékknak az említettük szobán kívül még egy takaros kamráeskájok volt, hova koronkint látogatni jönni szokott rokonokat szállásolák.

E kamráeskát jelelék ki nyughelyül az idegennek; ki szívélyesen megköszönve a fogadtatást — az ekkor már felébredt kisdéd kaesóiba egy-egy aranyat szoritott, s kérte gazdait, hogy reggeli álmokban ne hagyják zavarni magukat, miután ő minden nesz nélkül ohajt napfélkölte előtt vezetője kíséretében távozni.

Minden el lön rendezve a vendég kívánsága szerint s az egész háznép nyugalomra tért.

Midőn a hajnal felpirkant, Hamvai szokása szerint felkelt, s felöltözködve, mielőtt dolgai után menne, meg akart győződni, ha vendége csakugyan távozott-e.

A szobáeskába lépve, azt csakugyan üresnek találta; de széttétekintében az ágy fejpárnája alól piros szattyánból készült pénztárczát láta kikandikálni.

— Hm — mondá magában — ez a jó ur itt feledte pénzét. Hja így van az, az ily gazdag urak nem becsülik meg azt, mi után más szegény ember hasztalanul fáradt gyakornta egész életében. — S kivevé a tárczát a párna alól, az ablakhoz lépett, s kívánesian kezdé vizsgálni annak tartalmát.

A tárcza tönve volt értékes bankjegyekkel.

Szive megdobbant e sok pénz láttára; életében csak az uradalmi pénztárban láthatott egyszerre ennyit; s valami titkos benső szózat ezt sugá: Ha most e pénzt megtartaná, mily gazdaggá lehetnél egyszerre s fáradság nélkül, s mint biztosíthatnád fiad jövőjét.

De arezát csakhamar ellepte a szegény pirja e gondolat

felett, s összehajtogatva ismét a tárczát, azt zsebébe rejté s azon szándékkal indult utnak, hogy utána siet az idegennek s átadja neki ott feledett vagyonát.

Utjában azonban mindig és mindig visszatért agyába amaz önkénytelen gondolat, hogy mily szép alkalm a lenne most egyszerre gazdaggá s függetlenné lenni; míg ama könnyelmű gazdag urat e vesztesség nem is igen sújtaná. . . S minél inkább iparkodott e gondolatot elodázni magától, ez annál hevesebben, esábitóbban tért vissza.

Minél a mellett sebes léptekkel folytatta útját a hegység irányában, midőn az ut egy kanyarulatán a szomszéd uraság erdészével, ki neki komája volt, találkozott.

Midőn ez a szokásos üdvözlések után, útja célját kérdezé, Hamvai már esaknem kimondandó vala azt, de agyában hirtelelen más gondolat támadt.

— Hallja csak komám, furesát álmodtam: az éjjel, kíséren csak kissé, elmondom utközben.

— Én ugyan nem sokat adok az álmokra — válaszolt ez, — no de azért mehetünk együtt egy darabig.

Halmái következőleg mesélte állítólagos álmát. . . képzelje komám, sok pénzt találtam, — persze hogy álomban — egy roppant gazdag ur vesztette azt el, én ez urat ismertem és siettem utána, hogy vesztességét visszaadjam. Hosszu utazás után feltaláltam, s midőn átadtam neki pénzt, ez zsebébe dugva megköszönte azt s hozzátevé, hogy e esekélyességért kár volt utána ily messzire fáradnom.

Hamvai hazudott álma e szavainál újból elpirult, mit a koma nem vevén észre, gnyos mosolylyal jegyzé meg: Igaza volt azon álombeli urnak, nagy számaráság szegény embernek, nagy urak vesztésege irányában oly lelkiismeretesnek lenni; hisz az ily eset ugy is ritkán fordul elő szegény ember életében s akkor az ilyesmi valóságos ajándéka a sorsnak. Én ugyan vissza nem adnám senki ura fiának pénzét, ha csak rajtam nem keresné.

Ezen utóbbi szavak Hamvaiban azon gondolatot keltették: hogy hisz tulajdonkép ő is várhat addig, míg ez ur pénzt nem keresi, s ha ez nem történnék, ez esetben is reá ér még a dolognak utána járni. E gondolat határozattá érlelődött s Hamvai lassitni kezdé lépteit; majd elválva komájától az erdőbeni teendői után nézett. . .

Midőn délre hazatért, esürhése már megkerült a kalauzolásból s örömmel mutogatá a fényes tallért, melyet jutalmul kapott.

— S hát azon ur hova lett? kérdé Hamvai.

— Főn a hegytetőn egy egész társasággal találkozott, a kikrek kalapjuk tele volt szurkálva lepkék, bogarak és füvekkel s azután ezekhez esatlakozva, engem visszabocsátott, ezen tallért nyomván markomba, mondván, hogy ő most már ez urakkal más uton tér vissza.

Hamvait e szavak megdöbentették, mint a gonosztevőt, ki terve kivitelét lehetségesnek látja.

Első szándoka volt, mindenáron felkeresni az idegent; de ekkor eszébe jutottak komája szavai s elhatározta bevárni az idegent, ki, ha vesztességét észreveszi, okvetlenül vissza fog térni, addig pedig még nevének sem szólani a dologról. . .

Azokban nap-nap után, hét és hónap egymásután multak; az utas nem mutatta magát.

De minél inkább mult az idő, minél valószínűbbé kezdé válni az, hogy a pénz birtoka marad, Hamvai annál nyugtalanabb, zavartabb lön.

Vidám kedélye búskomolylyá, majd mogorvává vált; ha neje tudakozódott baja után, eleinte kitérőleg, később durván, visszautasítólag felelt.

A családi boldogság és béke fehér galambja elrebbent a kisbíró zaklatásai elől.

Naponkint eszébe jutottak neje szavai, melyeket ama történet felolvasása után ítéztett hozzá. A kisbíró nem hagyott nyugtot, ott zörgetett, zaklatott szüntelen szemrehányásaival a lélek ajtaján; belekiabált imádságába, felrázta álmából, midőn szendergő gyermeke fölé hajolt, oda állott az apa s a gyermek közé s fülebe dörgé: nincs jogod e gyermekhez, mert meggyaláztad jó hírvedet, s megloptad fiadat legszebb örökségében, mely az apák becsületében áll. . . Ha nejét átkarolá, akkor is fülebe kiáltá a kisbíró: Hogy mered illetni e tiszta angyalt azon kézzel, melyen lopás szennye ég. . . Ételébe a szemrehányás keserűségét, italába saját könyeit keveré. . .

Kinjaihoz járult még nője bánata, ki férje rendetlen, előtte kimagyarázhatlan viselete miatt leepeszté arca rózsáit, s titkos könyeiben oltá ki a szeméből egykor oly igézön ragyogott boldogságot. . . Az anya bűja megkapá a gyermeket is, mely beteges sáppadt lön, s úgy kezdé kinézni, mint a sir felé konyuló hervatag liljom. . .

Hamvai titkos szekrényébe rejté a pénzt, nem merve soha hozzá nyulni, mint égető parázshoz; majd bejárta télen át a szomszédvárosokat, fűrészelve meglopott vendége után, de ki sem tudott hírt mondani róla; végre elhatározá hirlapok útján tudakozódni utána. Ez sem vezetett sikerhez.

Útoljára gyóntató atyjához fordult. Ez őszinte megbánását látva, az Isten véghetlen kegyelmével vigasztalta őt s azon reménnyel, hogy vétkét anyagilag is jóvá teheti még.

Ez idő óta Hamvai a vallásban keresett vigasztalást, melyet meg is talált. De az egykor erős, viruló külsejű férfit a kisbíró féltévi zaklatása meghorgasztá; arczáról eltűnt az élet pirja, firtjei közé ősz szálak vegyültek, öltözetét elhanyagolá s mosoly helyett csak fohász ült ajkain.

Késő éjjel leheté őt látni az utsaléi fészület előtt térdelve s imádkozva; s ha ismét megtérve ágyára veté magát — lélekzete egy reggelig tartó fohász volt.

Eközben elmúlt a hideg tél s a fagyából felolvadt földgöröngy ismét sarjat, virágot hajtott; az erdők énekeseinek dala felesattant, s a vándor gólya is megtért régi fészekébe; csak Hamvai léleknyugalma nem akart megtérni.

De az Isten véghetlen kegyelme, e megbűnhődött lélek kinjait is megeléglé.

Egy langy májusi estén szokott imáját végzé Hamvai a fészület előtt, midőn imáját közledeő léptek zaja szakítá felbe. . . Hisz e szegény eltántorodott, az alkalom kísértetétől óvatlanul meglepett ember, örökké várta leste azt, ki egyedül képes őt végkép megszabadítani kinjaitól; mi esoda tehát, ha e léptek neszére is felzavarodott áhítatából s az érkező elé fordult.

— Mindenható Isten! kiáltá. . . midőn ugyanazon zöldöltönyü — széles kalapu — köpenyes és szelenczés urat látá maga felé közeledni.

— Nos! mit ijed meg tőlem úgy barátom, midőn én a tavalyi szíves fogadtatásra számoltam! mondá az utas nagy esernyőjére támaszkodva.

— Oh uram, meg tud-e nekem boesátani! szóló Hamvai könyös arczát az öreg ur felé fordítva s előtte összetett kézzel féltérde ereszkedve.

— Az idegen kémlőleg tekintett végig Hamvai zilált alak-

ján s fájdalmas hangon mondá: barátom ön beteg, lélekben beteg, jöjjön tárja fel előttem bensejét, talán segíthetek. . .

— Igen, egyedül ön segíthet, jó uram. . .

— Jöjjön térjünk tehát ön lakába! . . .

. . . Nem, nem. . . az Istenért csak oda nem, szegény ártatlan nőmnek, e szégyenletes eseményről mit sem szabad tudnia.

— Szégyenletes eseményről? . . . vágott bele az utas. . . barátom, én önt nagyon becsületes embernek tartottam.

— Ez a fájdalom, hogy többé nem tarthat senki annak, ha bűnöm kitudódik, s akkor. . . szegény gyermekem! . . . s Hamvai könyei újból megeredtek.

— De térjünk a dologra, — sürgeté az utas — nekem nyugalomra van szükségem.

Ekkor Hamvai elmondá a pénztáreza és a kisbíró történetét. — Az öreg ur nagy nyugalommal hallgatá őt végig, s midőn a szomorú esemény elbeszélése véget ért, oda nyujtá kezét, s meghatott hangon mondá: barátom, ön mégis becsületes ember.

Hamvai arczán az öröm egy sugára villant át ezen szavakra.

— Ismétlem, önnek barátom, hogy ön mégis becsületes ember; mert lássa, azt mondja az irás: a legigazabb is hétszer botlik napjában. . . Azután van egy gonosz kísértő — az alkalom, mely gyakran a legféltékenyebben őrzött becsületen is esorbát ejt. . . boldog az, ki e esorbát kiköszörölni képes. . . Azonfelül ön hallgatott lelkismerete sugallatára, melyet annyian iparkodnak elaltatni a mai világban. . . Hallgasson ön ezentúl is a kisbíróra, ki csak azokat zaklatja, kik nem igaz uton járnak.

De most térjünk a lakba.

Hamvainé az idegen láttára megrémült. Eszébe jutott, hogy háziboldogsága az ő megjelenésével zavartatott fel, habár valódi okát még csak nem is sejtítette.

Mindamellet lelkismeretesen teljesíté a háziasszony tisztét s nem kevésé bámult, midőn férjét — egészen átváltozottuak látá a vaesora alatt.

De bámulatának örömeiben sem mert szavakat adni, várva, ha a jövendő nap nem téríti-e szokott szomorú kerékvágásba vissza a dolgot.

Midőn a vendég kis szobájába aludni tért, ott lelé párnája alatt elveszettnek hitt pénztárczáját, s a nélkül, hogy tartalmát vizsgálná, valamit irt egy darabka papírra s azt a táreza külborítékába rejtve visszarejté a párna alá.

Hajnalban az utas ismét távozott a esürhész kíséretében a nélkül, hogy gazdájától búcsut venne.

Távozta után Hamvainé a szoba rendezése közben megelé a tárczát s felkapva, ijedten futott vele ép távozni készülő férjéhez.

Hamvai elsáppadt, s ijedten kérdé: hol lelted e dolgot?

— A vendég párnája alatt.

— Add ide, hadd nézzek utána; de midőn a tárczát kezébe vevé, szemébe akadé a kikandikáló iratka. Önkénytelen kirántá azt, s e szavakat olvasá:

„A kétszeri szíves vendégszeretet s utóbbi látogatások fejében — e tárczát gazdaim gyermekének ajándékozom!”

Hamvai megindultan szótlannul nyujtá át a tárczát neje-nek, mondva: Ezt őrizd te — ez gyermekünké, történetét majd elmondom egykor; s most légy nyugodt, boldogságunk visszatérend ismét szerény hajlékunkba; mert a kisbíró elaludt.

Halmár.

Hogyan keresi a jóra való keresztény a mindennapi kenyeret?

IV.

Vallásossággal.

Az Isten szíve szerinti keresztény még azt sem felejtí ki számításából, hogy hasztalan volna részéről a kemény föld kérgét verítékfacsaró munkával föl vágna, művészetét, mesterségét fáradatlan szorgalommal üznie, ha Isten reá nem mint szerető Atya, hanem mint menyeyei köveket röpítő haragos bíró tekintene.

Azért, valamint a hazáját szerető vándor szívét idegen földön a honvágy bus fájdalma rezgi át, kivált ha azon kedvesekre gondol, a kik őt honn kitárt karokkal, dobogó szívvel visszavárják: ugy a jámbor keresztény is epedő vágygyal esügg örök hazáján a mennyországban, a hol reá egy végtelenül szerető Atya, az Isten várakozik.

Ugyanazért nem tulajdonít nagyobb fontosságot földi polgárságának, mint a minő szükséges arra, hogy földi ügyeinek rendezésével is halhatatlan lelkének üdvére ezélezzon; vagyis azért dolgozzék, hogy a munka gyümölcsével táplált ép testben, a lélek vigabban szolgáljon Istenének.

Mire nézve jelmondatul választá: „Keressétek előbb az Isten országát s a többi mind hozzá adatik nektek.“

Nem perdül ő egy huron azon hideg keresztényekkel, a kik minden sikert önmunkásságuktól várván, Istenről végkép megfélekednek; sem a jó sorsban neki hálát adni, sem a balsorsban hozzá fölimádkozni nem tudnak, nem akarnak; a kik elveszettek tartják a rövid időt, melyet Isten házában kellene tölteniök; a kik a vasárnapok és ünnepek feltörését széltében hideg vérrel gyakorolják.

Azért nines áldás munkájokon. A szívöröm nálok ismeretlen vendég. Az Isten házában látogatását, az ünnepek, vasárnapok megülését idővesztegetésnek tartják, s épen ez által vesztegetik el éjnapit igálkodásuk minden érdemét, foganatját.

A fáradt utas, — mint egyik sz. atya mondá — ha betér egy pohár borra a vendéglőbe, nem veszít időt, mert a mit vesztené időben, megnyeri erőben, gyorsaságban. Szintén így, ha a földi bajoktól megsebzett, beteg lélek betér Isten házába s ott buzgón imádkozik, az idő, melyet ott eltöltött, nem veszett el külgazdászata nézve, mert a mit állítólag vesztené időben, megnyerte Isten vigasztaló szeretetének és igéjének balzsamában, mely egyedül bír minden sebet meggyógyítani.

S azért a jámbor keresztény minden örömét, üdvösségét a Krisztus vértől pirosuló szent kereszt lábánál keresi, tudván, hogy a Krisztus istenségének ereje, most is oly esodatevő mint hajdan, midőn halottakat támasztott.

Hol van a világnak oly gyógybalzsama, mely csak egyetlen szívsebet is meggyógyíthatna? Igaz, az idő lassankint eltompítja fájdalmunk élet, mint a megrezdített hur mindig halkabb és gyöngébb hangot ad.

De hol van a hatalom, mely az idők árjaitól kopaszra mosott sziklán virágot fakaszt? S hol az emberi erő, mely az erény és malaszt kincseiből kipusztult szívben a boldogság magvát termővé tegye? Nincs, nincs a földnek oly varázsszere. — Ezt hirdetik az öngyil-

kosságnak, fájdalom hazánkban is oly sokszor megújuló, oly igen szomorú jelenetei olyanoknál is, kiket a szerenese tenyerén hordoz.

T. i. a mit a világ nyujt: kincs, hatalom, dicsőség, kéjgyönyör, legyen bár mint özön, csak epesztöbbsé teszi a lélek szomját, csak szélesebb medret ás a vágyak folyamának, de betölteni nem képes.

Ha tehát az ohajtó lélek nem ohajt többé; ha a bün által kipusztult szívnek sziklájából szeretet és örömforrás fakad, ez ép oly esoda, mintha szemünk láttára a temetők halottjai támadnának föl. Mint az egyiket, ugy a másikat is csak Isten eszközölheti.

És ily esodát eszközöl Jézus Krisztus a mi édes Megváltónk mindazokban, kik vele, az általa kiszabott föltételek hű teljesítése által egyesülvék. Példáink a bün vaczkából erényes életre tért s a Krisztus szerető mellére visszaborult szentek, kik a hajmeresztő szenvedések tüzeiben is oly jól érezték magukat, mintha enyelve játszadozva rózsaberekben jártak volna. Mert velök, sőt bennök volt Krisztus, kinek istenségét önmagukon tapasztalák, midőn bün által elrabolt szívboldogságuknak ujjal megváltója lett.

Az édes Megváltó szeretete a kisedekből is óriásokat képez. Ott van az a piczike martir a japáni vértanuk között, egy serdületlen gyermek, s mily öröm ragyog szemében, festi arcáját s mily édes sovárgással kérdi: hát az én keresztet hol van?!

Azt elhiszem, ha valaki csak ugy félve, ujjá hegyével keresgél az üdvösség eszközei közt, a nélkül, hogy azokat Isten igazában fölhasználná; — azt elhiszem, hogy az ilyenre nem igen esuognak le a menyeyei vigasztalások foganatok esőzései. A kik pedig, mint Reman, csak a rideg betükön rágódnak, nem esoda, ha a gögös elme kutatásaival el nem érik, a mi csak az alázatos szív s evangéliom szerint élő gyakorlati szeretet vigasztalásaul van föntartva; nem esoda, ha éltöknek gyámoszlopaként nem a keresztet ölelik, melynek áldásait maguktól, mint oktanlan tűzkáros a fecskendőt elhárítoták, nem esoda, ha végre Jézus Krisztus istenségét, melynek ható erejét e szerint nem ismerhetik, a tagadás fegyverével ostromolják.

Mert rendszerint, a ki mint él, ugy gondolkodik. A ki az ördögnek hódol, hogy legyen annak Jézus Krisztus Istene?

De a ki a Jézus Krisztus tanítását minden pontjában megtartja, ugy, hogy, e tanítás az leend lelkének, a mi a testnek a levegő, mely nélkül ember nem élhet, az hálás szívvel fogja rebegni Krisztushoz e szavakat: „En Uram és én Istenem!“ Hálás szívvel fogja ismételni szent Ambrus igéit: „Krisztus nekünk mindenünk!“ Ha sebeidet kívánod gyógyítani, orvosod, ha gyuladásodat enyhíteni, ő a te forrásod, ha a gonzságból akarsz szabadulni, ő a te igazságod; ha segedelmet kérsz, ő az erő; ha félsz a haláltól, ő az élet; ha az egekbe kívánkozol, ő az út; ha a sötétségből menekülni akarsz, ő a világosság; ha eledelt akarsz: ő étel és ital. Eddig szent Ambrus. — És én hozzá teszem: Ó Isten-ember, kinek áldás és dicsőség mindörökké! x.

Évnegyedes tudósítvány

a pesti Oltáregyletről, május 6-tól aug. 6-ig.

E lefolyt évnegyedben az egyleti tárgyaknak májushó 28-tól júniushó 9-ig tartó kiállítása ismét kézzelfoghatóvá tette az egyletnek Isten oltalma alatti lankadatlan működését.

Számosan látogatták ezt, közöttük több egyházi és világi méltóságok, maga országunk hön szeretve tisztelt főmagasságu bíboros herceg-prímása a nmlgu püspöki kar több tagjával méltatta azt magas látogatásával, mi a tagok tevékenységét nem esekély mértékben fokozta. A kitett tárgyak és segélyezett templomok jegyzékét a novemberhóban megjelenendő évi tudósítvány adandja.

Az egyleti tagok csupán csak az Ur Istennél, és nem az emberek hálanylatkozataiban keresik ugyan jutalmukat; de a kellő rend főtartására mégis szükséges, hogy az illetők az egyleti küldemény átvételéről az igazgatóságot mielőbb tudósítsák, mire mindenikük külön föl is kéretett. Noha eme kérelmünket legtöbbször haladéktalanul teljesítették, találtattak mégis némelyek, kiktől még eddig sem érkezett tudósítás, úgy hogy ezekről nem tudjuk, megkapták-e a templomaik számára küldött egyleti adományt. Ennélfogva kényszerítve érzí magát az egyleti választmány ebbeli kérését azon hozzáadással megújítani, hogy azon esetben, ha az illetőktől e folyó hó alatt a kívánt tudósítás meg nem érkezik, azt az illető egyházmegyei hivatalnál bejelentendi.

Több rendbeli tudakozódásnak engedve, egész tisztelettel tudatjuk az illetőkkel, hogy az egyletnél külföldi küldeményből jelenleg kapható 1 arannyal beszótt fehér selyem casula 240 frtért, 1 fehér selyembe beszótt virágokkal 100 frtért, 1 zöld selyem, közepe keresztalakban arannyal beszóve 100 frtért, ez a három arany paszomántra; 2 piros igen esinos selyem paszomántra egy-egy 58 frtért; egy igen diszes velum 115 frtért, 1 himezett ciborium-köpeny 15 frtért, 1 himezett magánstola 15 frtért. — Azonfelül Weinhofer 51 beszéde a legföls. Oltáriszentség imadásáról. Német nyelven. Ára 1 frt 50 kr. Több példányban. A nmlgu szatmári püspök urnak kegyes-adománya, melyért az egylet 5 nmlgának legförröb hálaköszönetét ezennel megújítja. — A missalék, melyek még folyton kerestetnek, már rég elfogytak.

Ez évnegyedben a tagok, részvevők- és jötevőktől begyűlt Pesten 311 frt 2 kr, 1 arany, 1 ezüst huszas, 2 alba, 2 oltárvánkos, 1 ciboriumköpeny, 1 missale, 1 rituale, 1 füstölő s tömjéntartó, 1 kép, 4 oltáresengetyű, több himzés mise- és fehérruhákra, 1 selyem ruha, több viaszgyertya, esipke és csinált virág; Budán 7 frt; Ó-Budán 1 frt 25 kr; Selmeezen 22 frt 42 kr; Alsó-Szemeréden 1 frt; Székes-Fehérvárott 26 frt 10 kr, 7 arany, 5 tallér; Mórrott 28 frt 60 kr; Lovasberényben 127 frt; Szolnokon 50 frt; Hatvanban 4 frt 8 kr; Soroksáron 4 frt; Nőtencsen 16 frt; Kálló Nógrád megyében 7 frt, J.-Árokszálláson 28 frt 28 kr; J.-Jákóhalmán 13 frt 58 kr; Szihalmón 12 frt 50 kr; N.-Váradon 10 frt; Himesházán 19 frt; Szabaron 13 frt; Mezőkaszonban 2 frt 4 kr; Radvanban 5 frt. Isten fizesse meg!

Orgonaiskola,

írták és kiadták **Zsaskovszky Ferencz** és **Endre**, egri székesegyházi karnagyok stb.

Ez érdekes munka öt részből áll, melyek elseje szól az orgonáról mint hangszerről a) történelmi, b) gépezeti tekintetben. E második pontban az olvasó kimerítő ismeretet szerezhet magának e műből az orgona egyes részéről, használatáról, en-

nek építéséről bírálatáról, stb. minden érdekeltet, de kiváltképp a honi orgonistákat tökéletesen kielégíthet.

A második rész az elemi és gyakorlati orgonajátékról értekezik. Az újrakás jeles kidolgozása figyelmet érdemel. A gyakorlatok ezélszerűek, csak a lágy hanglépdékben (moll Sealen) mindenekelőtt a kis hatodot tartalmazókat vártuk volna, minthogy ezek inkább felelnek meg a magyar hangjáratnak, mint azon kétszintűek, melyek sem az előjegyzetben, sem pedig az öszhangzattanban nem gyökereznek. — A két-, három- és négyhangu játék fokozatos felhozása a tanulóra igen kedvező hatást fog gyakorolni, valamint a lábitó- (Pedale-)tan is. Az „egyszerű“ kísérletről példák helyett azonban még egyszerűbbeket ohajtottunk volna.

A III-ik rész „Az orgona és ének“; erről csak azt mondhatjuk, hogy avatott s rendszerető szakemberekre mutat.

A IV-ik rész „Az öszhangzattan“ épen annyit tartalmaz, hogy abból rövid idő alatt a leszükségesebbet elsajátíthatni.

A régi hangokról is van egy figyelemre méltó kis értesítés.

Az V-ik és utolsó részből az orgonista megtanulhatja gyakorlatilag, mint kelljen izlésteljesen játszani az orgonán. A zongorahangolásról szölvöldalék sok falusi orgonistának nagy szolgálatot fog tenni, ámbár újabb kísérletek szerint a negyedek szerinti hangolás még tisztábban mutatja ki a mérséklést az ötödök szerintinél.

Az egész műre nézve pedig csak szerencsének tart hatjuk, hogy valahára ily könyvnek bírtokába jutottunk, melyből a magyar kántor hazai nyelven tanulhatja meg rövid idő alatt azt, mi nélkül eddigelé többnyire szűkölködött, és ha az egyházak elüljárói a valóban esekély árt nem sajnálják, az egyházi ének kezelése ez által oly nagy lendületet fog nyerni, minőt semmi más mód által oly hamar e nem érhető.

A mű nmlgu és ftdő kisapponyi Bartakovics Béla egri érsek urnak ez évi május 28-án tartott aranymiséje alkalmából van ajánlva. — Előfizetési ára ezen nagy 4-edrét alakban 128 lapra terjedő és diszesen kiállított műnek igen mérsékelt, t. i. 2 frt 50 kr, bolti ára 3 frt. Megszerezhető az egri nyomdában s minden könyvvarusnál.

Engeszer Mátyás.

Pályázat.

Bács mezővárosban megalapított II. oszt. leánytanító-ságra f. é. augusztó 24-re esőd hirdettetik.

Ezen állomás javadalmai:

- a) a közlegelőből kiadott 24 hold (holdja 1200 □) föld.
- b) A községtől készpénzben 200 frt o. é.
- c) Ugyanattól 6 öl kemény tüziifa.
- d) Szabadlakás vagy lakásfejében 100 frt.

Az ezen állomásért folyamodók:

- a) az illyr, magyar s német nyelvben egyaránt jártasok legyenek, mert e három nyelven kell tanítaniok.
- b) Jártasoknak kell lenniök a hangszerekben, mert ezekből ingyen oktatást kell adniok.
- c) Nejök a női munkákban tartozni fog oktatást adni.
- d) Előnyvel fognak birni a felső osztályokra képesítettek.

Az ezen állomásért folyamodók kellőleg fölszerelt folyamodványaikat augusztó 24-ig a bácsi középker. tanfelügyelő-ségnek beküldjék, s a főnebbi napon a hangszerekenben jártosságuk bebizonyítására a helyszínen próbatételre megjelenjenek.

Kelt Bácsban 1865-dik évi júliushó 29-kén.

Balogh György,

ker. tanfelügyelő s bácsi plebános.

Évnegyedes tudósítvány

a pesti Oltáregyletről, május 6-tól aug. 6-ig.

E lefolyt évnegyedben az egyleti tárgyaknak május 28-tól június 9-ig tartó kiállítása ismét kézzelfoghatóvá tette az egyletnek Isten oltalma alatti lankadatlan működését.

Számosan látogatták ezt, közöttük több egyházi és világi méltóságok, maga országunk hön szeretve tisztelt főmagasságu biboros herceg-primása a nmlgu püspöki kar több tagjával méltatta azt magas látogatásával, mi a tagok tevékenységét nem esekély mértékben fokozta. A kített tárgyak és segélyzett templomok jegyzékét a novemberhóban megjelenendő évi tudósítvány adandja.

Az egyleti tagok esupán csak az Ur Istennél, és nem az emberek hálanylatkozataiban keresik ugyan jutalmukat; de a kellő rend főtartására mégis szükséges, hogy az illetők az egyleti küldemény átvételéről az igazgatóságot mielőbb tudósítsák, mire mindenikök külön föl is kéretett. Noha eme kérelmünket legtöbbször haladéktalanul teljesítették, találtattak mégis némelyek, kikről még eddig sem érkezett tudósítás, úgy hogy ezekről nem tudjuk, megkapták-e a templomaik számára küldött egyleti adományt. Ennélfogva kényszerítve érzí magát az egyleti választmány ebbeli kérését azon hozzáadással megújítani, hogy azon esetben, ha az illetőktől e folyó hó alatt a kívánt tudósítás meg nem érkezik, azt az illető egyházmegyei hivatalnál bejelenteni.

Több rendbeli tudakozódásnak engedve, egész tisztelettel tudatjuk az illetőkkel, hogy az egyletnél külföldi küldeményből jelenleg kapható 1 arannyal beszótt fehér selyem casula 240 frtért, 1 fehér selyembe beszótt virágokkal 100 frtért, 1 zöld selyem, közepe keresztalakban arannyal beszöve 100 frtért, ez a három arany paszomántra; 2 piros igen esinos selyem paszománntal egy-egy 58 frtért; egy igen díszes velum 115 frtért, 1 himezett ciborium-köpeny 15 frtért, 1 himezett magánstola 15 frtért. — Azonfelül Weinhofer 51 beszéde a legföls. Oltáriszentség imadásáról. Német nyelven. Ára 1 frt 50 kr. Több példányban. A nmlgu szatmári püspök urnak kegyes-adománya, melyért az egylet ő nmlgának legförröb hálaköszönetét ezennel megújítja. — A missalék, melyek még folyton kerestetnek, már rég elfogytak.

Ez évnegyedben a tagok-, részvevők- és jötevőktől begyűlt Pesten 311 frt 2 kr, 1 arany, 1 ezüst huszas, 2 alba, 2 oltárvánkos, 1 ciboriumköpeny, 1 missale, 1 rituale, 1 füstölő s tömjéntartó, 1 kép, 4 oltáresengetyű, több himzés mise- és fehérruhákra, 1 selyem ruha, több viaszgyertya, csipke és csinált virág; Budán 7 frt; Ó-Budán 1 frt 28 kr; Selmecezen 22 frt 42 kr; Alsó-Szemeréden 1 frt; Székes-Fehérvárott 26 frt 10 kr, 7 arany, 5 tallér; Mórrott 28 frt 60 kr; Lovasberényben 127 frt; Szolnokon 30 frt; Hatvanban 4 frt 8 kr; Soroksáron 4 frt; Nőténesen 16 frt; Kálló Nógrád megyében 7 frt, J. Árokszálláson 28 frt 28 kr; J. Jákóhalmán 13 frt 38 kr; Szihalmón 12 frt 50 kr; N.-Váradon 10 frt; Himesházán 19 frt; Szabaron 13 frt; Mezökaszonyban 2 frt 4 kr; Radvanban 5 frt. Isten fizesse meg!

Orgonaiskola,

írták és kiadták **Zsaskovszky Ferencz** és **Endre**, egri székesegyházi karnagyok stb.

Ez érdekes munka öt részből áll, melyek elseje szól az orgonáról mint hangszerről a) történelmi, b) gépezeti tekintetben. E második pontban az olvasó kimerítő ismeretet szerezhet magának e műből az orgona egyes részeiről, használatáról, en-

nek építéséről bírálatáról, stb. minden érdekelte, de kiváltkép a honi orgonistákat tökéletesen kielégíthet.

A második rész az elemi és gyakorlati orgonajátékról értekezik. Az újrakás jeles kidolgozása figyelmet érdemel. A gyakorlatok ezélszerűek, csak a lágy hanglépdékben (moll Sealen) mindenekelőtt a kis hatodot tartalmazókat vártuk volna, minthogy ezek inkább felelnek meg a magyar hangjáratnak, mint azon kétszintűek, melyek sem az előjegyzetben, sem pedig az öszhangzattanban nem gyökereznek. — A két-, három- és négyhangu játék fokozatos felhozása a tanulóra igen kedvező hatást fog gyakorolni, valamint a lábító- (Pedale-)tan is. Az „egyszerű“ kíséretreli példák helyett azonban még egyszerűbbeket ohajtottunk volna.

A III-ik rész „Az orgona és ének“; erről csak azt mondhatjuk, hogy avatott s rendszerető szakemberekre mutat.

A IV-ik rész „Az öszhangzattan“ épen annyit tartalmaz, hogy abból rövid idő alatt a lezükségesebbet elsajátíthatni.

A régi hangokról is van egy figyelemre méltó kis értesítés.

Az V-ik és utolsó részből az orgonista megtanulhatja gyakorlatilag, mint kelljen izlésteljesen játszani az orgonán. A zongorahangolásról szölvő toldalék sok falusi orgonistának nagy szolgálatot fog tenni, ámbár újabb kísérletek szerint a negyedik szerinti hangolás még tisztábban mutatja ki a mérséklést az ötödök szerintinél.

Az egész műre nézve pedig csak szerenesének tart hatjuk, hogy valahára ily könyvnek bírtokába jutottunk, melyből a magyar kántor hazai nyelven tanulhatja meg rövid idő alatt azt, mi nélkül eddigelé többnyire szükölködött, és ha az egyházak elüljárói a valóban esekély árt nem sajnálják, az egyházi ének kezelése ez által oly nagy lendületet fog nyerni, minöt semmi más mód által oly hamar e nem érhető.

A mű nmlgu és ftdő kisapponyi Bartakovics Béla egri érsek urnak ez évi május 28-án tartott aranymiseje alkalmból van ajánlva. — Előfizetési ára ezen nagy 4-edrét alakban 128 lapra terjedő és díszesen kiállított műnek igen mérsékelt, t. i. 2 frt 50 kr, bolti ára 3 frt. Megszerezhető az egri nyomdában s minden könyvárusnál.

Engeszer Mátvás.

Pályázat.

Bács mezővárosban megalapított II. oszt. leánytanító-ságra f. é. augusztó 24-re esöd hirdettetik.

Ezen állomás javadalmái:

- a) a közlegelőből kiadott 24 hold (holdja 1200 □) föld.
- b) A községtől készpénzben 200 frt o. é.
- c) Ugyanattól 6 öl kemény tüzifa.
- d) Szabadlakás vagy lakásfejében 100 frt.

Az ezen állomásért folyamodók:

- a) az illyr, magyar s német nyelvben egyaránt jártasok legyenek, mert e három nyelven kell tanítaniok.
- b) Jártasoknak kell lenniök a hangszerekben, mert ezekből ingyen oktatást kell adniok.

c) Nejök a női muukákban tartozni fog oktatást adni.

- d) Előnyvel fognak birni a felső osztályokra képesítettek.
- Az ezen állomásért folyamodók kelleg felszerelt folyamodványaikat augusztó 24-ig a bácsi középker. tanfelügyelőségnek beküldjék, s a főnebbi napon a hangszerekenben jártosságuk bezonyítására a helyszínen próbatételre megjelenjenek.

Kelt Bácsban 1865-dik évi júliushó 29-kén.

Balogh György,

ker. tanfelügyelő s bácsi plebános.

Mi újság?

(Hegprimás ö eminentiája) az esztergamiakat meglepni ohajtván, a papnöveldei templom régi izléssel készült farsai tornyát magasabbra emelni elrendelte.

(Hegprimás ö eminentiája) a mult heten Fóthon gróf Károlyi István ur ö mlgát a Szent-István-Társulat buzgó elnökét meglátogatni sziveskedett.

(Majláth György főkaneczellár és b. Senyeyei tárnok) ö nmlgaik — e hó elején mennek Esztergamba ö eminentiája látogatására.

(Kassa városa, aug. 6-án) ritka szép napra viradt. Nagyméltóságú Fábry Ignác püspök ur áldozárságának ötvenedik évfordulatát ülte meg. Szombaton, mint az ünnepély előestéjén 9 óraker fáklásmenet és kivilágítás rendeztetett; ugyanekkor a székesegyház nyugati homlokzata, vagy is a főbejárat, mintegy 6000 lámpa fényárjában uszott. Vasárnap, reggeli 4 óraker 50 taraczk-lövés hirdette a nagyszerű ünnepélyt; 7/9-kor pedig az egyházi lobogóikkal megjelent ezékek és fehérbe öltözött leánykák sora — a papság elülmeneése mellett vonult ö kegyelmessége a székesegyházba arany miséjét elmondandó. Isteni-tisztelet után az egyházi- és világi hatóságokat, nemkülönbén a küldöttségeket fogadta ö kegyelmessége. Szombaton érkezett Kassára az 50 éves áldozárság ünnepélyére az egri érsek, rozsnói, szepesi és eperjesi püspök.

(Hajnalld Lajos érsek ö nmlga), ki jelenleg külföldön Emsben idöz, sétautat tevén, talált egy uton fekvő, göresökben szenvedő leányt. Sok bámész állta körül a göreseiben hanykolódó szenvedőt, de egyiknek sem jutott eszébe segítség után látni. Érsekünk odaérkezvén, rögtön visszasietett, hogy bérkocsit fogadva, e szegény szenvedőt ápolás végett ittlévő övéihez szállíttassa. Visszajöven a bérkocsival, hogy abban a beteget valami nő társaságában beszállíttassa, az összecsdültek valamelyike az érsek előtt azon észrevételt tevő, hogy ki tudja mifele személyért — a leány zsidó lévén — tevő ezen szivességet. Az érsek egyszerűen felelő: „Nem kérdezem hogy ki volt, de láttam, hogy szenvedő ember társam volt.“

(Dupanloup Bódog) a jeles francia főpap, orleansi püspök „A september 15-iki conventio“ ezimű röpiratát egri érsek ö nagyméltóságának egy szép, bizalmas levél kíséretében megküldötte. „Az Isten megáldotta e művet — írja — mert már 34 kiadást ért, s több mint 500000 példányban (csak francia nyelven) elkelt.“ Ez alkalmából figyelmeztetjük a magyar közönséget, hogy e kitünő röpirat magyar kiadása a Szent-István-Társulat ügynökségében még folyvást kapható.

(A „Tanodai Lapok“-at t. olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.) A hazai összes tanügynek, a közoktatás minden ágainak, a népnevelésnek s a paedagogia tudományának és elveinek ezen kath. szellemű közlönye egyszersmind a nmlgu m. kir. helytartótanácsnak a tanügyben hivatalos közlönye.

Tíz éve immár, hogy megalapítottuk, s míg más akár kath. akár prot. vagy indifferens tanügyi irodalmi vállalatok csak gombaéletűek voltak: a „Tanodai Lapok“ tíz év alatt soha egy hétre sem akadtak fön. Eszközöltt hatásokról ítelt és ítél nem csak az illető közönség, hanem a legavatottabb tanférfiak épen úgy, miként az országos fönhatóságok s különösen ha-

zánk első főpapja és áldornagya, a hegprimás ö eminentiája, ki teljes elismerését fejezte ki eme lap iránt, midön azt körlevelileg indokolva és bathatosán ajánlani méltóztatott.

Idönkben s különösen az országgyűlés közeledtének alkalmából boldog boldogtalan szót szaporít immár a sajtó terén a közoktatásról s a népnevelésről, s mondanunk sem kell, hogy egészen azon szépséges irányban, melynek egyenes ezélja: teljesen secularisálni az összes? nem, csak a kath. közoktatást. Nem úgy a „Tanodai Lapok“, melyek résen voltak és lesznek ezután is, hogy ez ügyben is a megszentelt és elidegeníthetlen jogok senki által ne sértsenek; hanem a kath. egyház az apostoli király közegeivel karöltve, az öt megillető törvényes függetlenséggel tartsa kezeiben, s intézze közoktatási befolyását s népnevelési működését.

Ez üdvös irány tíz éves bajnokát, a „Tanodai Lapokat“, tehát legszivesb figyelmökbe, terjesztő s pártoló részvétkbe ajánljuk t. olvasóinknak.

Megrendelhető még januártól is néhány teljes példány 6 frtjával; julius-decemberre 3 frtjával, jul.-szeptemberre 1 frt 50 krjával.

Megjelenik minden esütörtökön nagy másfél iven változatos és tanulságdu tartalommal, nagyszámu kath. egyházi s világi tanférfiak közreműködésével. — Pest, aug. 4. 1865.

A szerkesztőség

(Megjelent és beküldetett) „Szvorényi József kisebb magyar nyelvtana, az algymn. s ipartanodai használatra. Második rész: Mondattan. Ara 40 kr. Szvorényinak néhány év előtt megjelent Magyar nyelvtanát a legkedvezőbbén fogadta a kritika. A fővezimzett könyv nem egyéb mint Szvorényi Nyelvtanának Heckenaszt ur által külön kiadott harmadik, negyedik, és ötödik szakasza. Azon díeseret, mely megillette az egészét, megilleti erészti is.

(Megjelent iskolai programok) 1) Ertesítvény a pannonhegyi sz. Benedek-rend esztergami főgymnasiumáról az 1864/5. tanév végén. Kiadta Ferenczy Jakab igazgató. A bejegyzett tanulók száma 417, közölök 373 katholicus. A tanári testületben több, az irodalom terén is ismeretes névvel találkozunk, ilyen Ferenczy Jakab az igazgató, Kühn Rajmond, Vaszary Kolos, Gulyás Elek. A gymnasium kebelében díesereten működő önképző társulat létezik.

2) A pannonhegyi sz. Benedek-rend györi főgymnasiumának érdemsorozata, az 1864/5-iki tanév második felében. Az összes ifjuság száma 448. A gymnasium igazgatója Schiebingér Emil. Mint magyar írók ismeretesek: Fojtényi Kasszian, Nyulassy Antal és Méry Etel tanárok. A 10 pont alatt a tanjegyeket föltaláljuk magyarul, latinul és németül.

3) A kegyes tanítórendiek pesti nagy gymnasiumába járó ifjuságnek érdemszerinti osztályozása az 1864/5-diki tanév második felében. Az ifjuság száma 672. Somhegyi Ferencz igazgatón kívül a magyar irodalomban díesereten ismeretesek: Szepesy Imre, Koczányi Ferencz, Horváth Pius, Trautwein János.

Szerkesztői mondanivalók.

Hessz urnak Paesa, Tessék magát tagnak ftdő Pintér Endre keszthelyi gymn. igazgató urnál beiratni; a díj egy évre 3 frt 15 kr. Miut belépő új tag az Encycloepedia 5 kötetét 3 forinton kapja.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (borz-uteza 3. sz.). — Felelős ideigl. szerkesztő: **Füssy Tamás**.

Nyomatott Pesten, 1865. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere (7. sz.).